

INSTRUKCJA

wykorzystania cyklu filmów
o zawodach *Zawodowi Zawodowcy*
w szkole gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej,
szkole dla osób dorosłych oraz w szkole specjalnej

Nowoczesne rozwiązania w doradztwie zawodowym
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Cykl 194 filmów o zawodach wymienionych w Klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego pt. *Zawodowi Zawodowcy* to jeden z elementów narzędzia diagnostycznego Kalejdoskop Kariery. Oferowane filmy stanowią uzupełnienie pracy doradcy zawodowego/nauczyciela podczas indywidualnych spotkań i zajęć grupowych z uczniami szkoły gimnazjalnej, ponadgimnazjalnej oraz szkół dla osób dorosłych, a także z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

Każdy z filmów prezentuje jeden zawód, koncentrując się na jego specyfice, niezbędnych zasobach oraz wiedzy, umiejętnościach i kompetencjach społecznych osób go wykonujących – kluczowych w danej profesji. Cykl filmów *Zawodowi Zawodowcy* uwzględnia kluczowe dla narzędzia Kalejdoskop Kariery koncepcje: społecznego uczenia się w kontekście podejmowania decyzji, a także uczenia się (ze) szczęśliwych zbiegów okoliczności Johna Krumboltza oraz koncepcję antykariery Ricka Jarowa. W filmach szczególnie podkreślona została rola zasobów osobistych i społecznych, a także różne możliwości przebiegu współczesnych karier: od klasycznych, linearnych po niestandardowe drogi dojścia do określonych profesji (z uwzględnieniem roli przypadkowych i nieplanowanych zdarzeń).

Obok charakterystyk poszczególnych zawodów oraz ich sytuacji na rynku pracy, widzowie otrzymują także informacje na temat dostępnych możliwości zdobycia kwalifikacji w danym zawodzie, z uwzględnieniem oferty kształcenia skierowanej do młodzieży, osób dorosłych, w tym do osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

Filmy *Zawodowi Zawodowcy*, przedstawiające zawody ujęte w Klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, można wykorzystać zarówno w trakcie spotkań grupowych, prezentując jeden lub kilka zawodów z danej grupy zawodowej, jak i podczas wywiadów indywidualnych z młodzieżą gimnazjalną, ponadgimnazjalną lub osobami dorosłymi, poświęconych analizie profesji wybranych przez osobę radzącą się.

Warto, aby nauczyciele i doradcy korzystający z filmów w pracy z uczniami z niepełnosprawnością z jednej strony wskazali te filmy, które prezentują zawody dedykowane osobom z różnymi typami niepełnosprawności, ale jednocześnie zachęćli uczniów do poznania również innych zawodów, w których będą oni mogli pracować jako pracownicy pomocniczy (np. w ramach pracy pod nadzorem lub w Zakładach Aktywizacji Zawodowej i/lub Zakładach Pracy Chronionej).

A. ZAJĘCIA GRUPOWE

Filmy z cyklu *Zawodowi Zawodowcy* mogą urozmaicić i/lub uzupełnić takie ćwiczenia, jak:

1. Ćwiczenie *Piramida sukcesu* (dla uczniów gimnazjum oraz dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim)

Każda uczennica/każdy uczeń otrzymuje od osoby prowadzącej karty pracy do ćwiczenia *Piramida sukcesu*. Wszyscy uczestnicy oglądają losowo lub celowo wybrany film. Na szczycie piramidy każda uczennica/każdy uczeń wpisuje w swojej karcie nazwę zawodu, który będzie prezentowany w filmie. Zadaniem każdej uczennicy/każdego ucznia jest zanotowanie (w trakcie oglądania filmu) ścieżki edukacyjnej, jaką należy przejść, aby uzyskać kwalifikacje do wykonywania zawodu, jaki zaprezentowano w filmie. Po obejrzeniu filmu, osoba prowadząca prosi osoby chętne o przedstawienie swoich opracowań, a następnie zaprasza do dyskusji na temat różnych dróg uzyskiwania w polskim systemie kształcenia zawodowego kwalifikacji w wybranych zawodach.

2. Ćwiczenie *Moje umiejętności* (dla osób dorosłych)

Uczestniczki/uczestnicy warsztatów oglądają dwa losowo lub celowo wybrane filmy. Po ich projekcji osoba prowadząca dzieli grupę na 2 zespoły. Ich zadaniem jest napisanie, na podstawie obejrzanego filmu, jak największej liczby umiejętności, które muszą mieć osoby wykonujące prezentowane w filmach zawody. Na zakończenie osoba prowadząca prosi przedstawicieli obu zespołów o zaprezentowanie ich pracy. Po prezentacji zaprasza uczestniczki/uczestników do dyskusji na temat umiejętności, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności społecznych oraz sposobów ich zdobywania, rozwijania i pogłębiania.

3. Ćwiczenie *Różne wersje kariery* (dla uczniów szkoły ponadgimnazjalnej)

Uczennice/uczniowie oglądają losowo lub celowo wybrany film. Po jego obejrzeniu osoba prowadząca dzieli grupę na małe zespoły. Zadaniem każdego zespołu jest napisanie jak największej liczby innych zawodów i zajęć, które mógłby wykonywać prezentowany w filmie przedstawiciel danej profesji. Osoba prowadząca prosi, aby zespoły przygotowały uzasadnienie dla swoich propozycji oraz wskazały ewentualne kroki, które musiałby poczynić zaprezentowany w filmie bohater, jeśli chciałby zmienić profesję. Na zakończenie każdy zespół przedstawia swoje opracowanie.

4. Ćwiczenie *Analiza zawodowych biografii* (dla osób dorosłych)

Osoba prowadząca prezentuje uczestniczkom/uczestnikom losowo wybrany film. Ich zadaniem w czasie oglądania filmu, jest zwrócenie szczególnej uwagi na historię życia bohatera. Po zakończeniu filmu osoba prowadząca dzieli grupę na małe zespoły i prosi, aby w zespołach uczestniczki/uczestnicy przygotowali opracowanie na temat tego, co sprawiło, że bohater filmu wykonuje dziś dany zawód. Osoba prowadząca prosi, aby uczestniczki/uczestnicy narysowali ścieżkę życiową bohatera i zaznaczyli na niej ważne i mniej ważne sytuacje sprzyjające rozwojowi kariery. Prosi również, aby zespoły przygotowały odpowiedź na następujące pytanie: *Jakie jeszcze sytuacje życiowe/doświadczenie/zbiegi okoliczności/wybory edukacyjne mogły doprowadzić bohatera do tego miejsca, w którym teraz się znajduje?* Członkowie zespołów mogą odwoływać się do tego, co dostrzegli w filmie, ale także sięgać do własnych doświadczeń. Pod koniec ćwiczenia zespoły prezentują swoje prace.

5. Ćwiczenie *Praca moich marzeń* (dla uczniów gimnazjum oraz dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim)

Wybrane filmy z cyklu *Zawodowi Zawodowcy* mogą być uzupełnieniem ćwiczenia, stanowiąc wprowadzenie do niego. Osoba prowadząca rozpoczynając to ćwiczenie wybranym filmem, może zachęcić uczennice/uczniów do tego, aby w trakcie oglądania zwrócili/zwróciły uwagę na kluczowe dla danego zawodu elementy, m.in. umiejętności, doświadczenie, predyspozycje itp. Takie wprowadzenie może pomóc uczennicom/uczniom w wykonaniu zadania przypisanego do tego ćwiczenia, czyli w opisanu 3 propozycji prac, które uważają za najbardziej dla siebie interesujące.

B. ROZMOWA INDYWIDUALNA

W trakcie wywiadów indywidualnych filmy można wykorzystać przede wszystkim podczas spotkań skoncentrowanych na obszarze drugim, czyli edukacyjno-zawodowym jako materiał wspomagający pogłębienie wiedzy o wybranych zawodach oraz różnorodnych ścieżkach edukacyjnych i zawodowych prowadzących do wykonywania określonych zawodów. Jednocześnie prezentowane w filmach historie osób wykonujących poszczególne zawody mogą być ciekawym uzupełnieniem rozmów w trzecim obszarze, poświęconym zmianie, podejmowaniu decyzji zawodowych i strategiom radzenia sobie ze zmianą.

C. Karty *JobBox* i gra multimedialna *Klocki wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych*

Filmy z cyklu *Zawodowi Zawodowcy* stanowią doskonałe uzupełnienie zarówno ćwiczeń z wykorzystaniem kart *JobBox*, jak i pracy z grą multimedialną *Klocki Wiedzy, Umiejętności i Kompetencji Społecznych*. Jeśli jakiegось uczestnika w czasie pracy z kartami *JobBox* lub podczas gry, zaciekał, zafascynował któryś z zawodów, może pogłębić wiedzę o nim oglądając film prezentujący wybrany zawód, a następnie porozmawiać z nauczycielem lub doradcą o swoich uwagach i przemyśleniach w trakcie wywiadów indywidualnych.